

AKTUELLE ÆLDREPOLITISKE INITIATIVER OG - ØKONOMI

ANNO 2018 OG 2019

LISBETH GRØNDAHL, ÆLDREPOLITISK KONSULENT

ØKONOMI PÅ ÆLDREOMRÅDET

- ❖ FAKTA OM ÆLDREOMRÅDET!
- ❖ FINANSLOVS - OG SATSPULJEBEVILLINGER!
- ❖ HVOR KOMMER MIDLERNE FRA?
- ❖ FRA "PULJER" TIL "BLOKTILSKUD" ?
- ❖ VÆRDIGHEDSMILLIARDEN, BEDRE BEMANDING I ÆLDREPLEJEN, PÅRØRENDE OG EN VÆRDIG DØD M.M.

FAKTA OM ÆLDREOMRÅDET

- ❖ KOMMUNERNES NETTODRIFTSUDGIFTER PÅ SERVICELOVSYDELSE TIL ÆLDRE VAR I 2017 PÅ CA. 44,8 MIA. KR.
- ❖ DETTE DÆKKER UDGIFTER TIL BL.A. HJEMMEHJÆLP, PLEJEHJEM, TRÆNING OG FOREBYGGELSE.

**REALISEREDE SERVICEUDGIFTER PÅ
ÆLDREOMRÅDET, INKL. KORREKTIONER FOR LØFT,
2011-2018, I MIA. KR.,**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ÆLDREUDGIFTER, INKL. KORREKTIONER FOR LØFT *	39,8	39,7	40,7	42,0	42,9	43,6	44,8	? Tallet kendes ikke endnu

løft * betyder inkl. de puljer og ekstrabevillinger der er givet i løbet af årene fx ældremilliarden, midler til køkkener på plejecentre m.v. ?

LØFT PÅ ÆLDREOMRÅDET	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ældremilliard (FL14)	1,0 mia.	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Klippekort til ekstra hjemmehjælp (FL15)		75 mio.	150	150	150	150
Værdighedsmilliard (FL16)			1,0 mia.	1,0	1,0	1,0
Klippekort til plejehjems- Beboere (FL17)				380 mio.	380	380
Bedre bemanding i ældre- Plejen (FL18)					500 mio.	500
En værdig død (FL 18)					60 mio.	60
Hjælp til aflastning af Pårørende (FL 18)					60 mio.	60

FORMÅL	Beløb Årligt	Udmøntet som pulje	Udmøntet som blok	Fordelings- nøgle
Ældremilliard (FL14)	1 mia.	2014-2015	Fra 2016	Ældrenøgle/ Bloktilskudsnøgle
Klippekort til ekstra hjemmehjælp (FL15)	150 mio.	2015-2016	Fra 2017	Ældrenøgle/ Bloktilskudsnøgle
Værdighedsmilliard (FL16)	1 mia.	2016-2019	Fra 2020	Ældrenøgle/ Ældrenøgle
Klippekort til plejehjemsbeboere (FL17)	380 mio.	2017-2018	Fra 2019	Bloktilskudsnøgle/ Bloktilskudsnøgle
Bedre bemanning i ældreplejen (FL18)	500 mio.	2018-2021	Fra 2022	Ældrenøgle/ bloktilskudsnøgle
En værdig død (FL 18)	60 mio.		Fra 2018	Bloktilskudsnøgle
Hjælp til aflastning af pårørende (FL 18)	60 mio.		Fra 2018	Bloktilskudsnøgle

BETYDER FORDELINGSNØGLER NOGET?

Ældrenøgle

Beregningen foretages efter udligningssystemets **demografiske nøgle** **vedrørende ældre = fordelingsnøgle for ældre.**

Fx Fordeling af midler til en værdig ældrepleje 2018 – (Værdighedsmilliarden)

Med forslag til finanslov for 2018 er der afsat 1,038 mia. kr. (2018 PL-niveau) i 2018 til at understøtte udbredelsen og implementeringen af værdighedspolitikker for ældreplejen.

Kommune	Tilskud 2018 (kr.)
Albertslund	4.332.000
Allerød	4.692.000
Assens	8.784.000
Ballerup	9.636.000
Billund	5.112.000
Bornholm	10.632.000
Brøndby	6.564.000

[https://www.sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Aeldre/2018/januar/~media/Filer%20-%20dokumenter/Vaerdighedsmilliard-2018/NOTAT%20Oversigt%20fordeling%20af%20midler%20til%20en%20v%C3%](https://www.sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Aeldre/2018/januar/~media/Filer%20-%20dokumenter/Vaerdighedsmilliard-2018/NOTAT%20Oversigt%20fordeling%20af%20midler%20til%20en%20v%C3%96rdig%20%C3%A6ldrepleje%202018.pdf)

[A6rdig%20%C3%A6ldrepleje%202018.pdf](https://www.sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Aeldre/2018/januar/~media/Filer%20-%20dokumenter/Vaerdighedsmilliard-2018/NOTAT%20Oversigt%20fordeling%20af%20midler%20til%20en%20v%C3%96rdig%20%C3%A6ldrepleje%202018.pdf)

FORDELINGSNØGLER?

Bloknøgle

Beregningen foretages efter udligningssystemets efter det **skønnede folketal, skat og lidt andre forhold.**

Fx Fordeling af midler til klippekort til plejehjemsbeboere

Pulje på 380 mio. kr. i henholdsvis 2017 og 2018 fordelt efter det **skønnede folketal** pr. 1. januar 2017.

Kommune	2018
Albertslund	1.855
Allerød	1.644
Assens	2.729
Ballerup	3.212
Billund	1.754
Bornholm	2.620
Brøndby	2.364

<http://www.sum.dk/Puljer/~media/Filer%20-%20dokumenter/Klippekort-plejehjem/Oversigt-over-midler-til-klippekort-til-plejehjemsbeboere.ashx>

HVORFOR FORSKELLIGE FORDELINGSNØGLER?

Der er ingen logisk forklaring – Det er politik!

Fakta:

- Små kommuner og udkant får ofte mere med ældrenøgle
- Store kommuner får ofte mere ved blok

De hyppige spørgsmål fra ældrerådene...Men

- ❖ Kan ældrerådene så følge pengene?
- ❖ Er det "nogenlunde" realistisk at følge pengene?
- ❖ Er det altid en fordel at følge pengene?
- ❖ Er puljer bedre end blok eller omvendt?
- ❖ Hvorfor bliver puljer til blok

HVORFOR BLIVER PULJER TIL BLOK?

Fordi

- ❖ De fleste puljer er tænkt som initiativer, der skal ”sætte i gang”
- ❖ Med pulje har man fra central side mulighed for at styre et initiativ i starten – det er ikke ønsket efter nogle år
- ❖ Der er meget administration til puljer – Det bliver for komplekst på sigt for centraladministrationen
- ❖ M.fl. –
- ❖ HUSK – Det er ikke noget en kommune kan ”gøre for”, - det ER bare sådan!

KAN ÆLDRE RÅDENE "NOGENLUNDE" FØLGE PENGENE? **BÅDE JA OG NEJ...**

**JA - I KAN FØLGE PULJEMIDLER – NÅR DE ER PULJER – OG I "OVERGANGE"
- HVIS I SPØRGER!**

NEJ - DET KAN MAN IKKE FORDI:

- ❖ Kommunerne får **en stor blok** – inkl. Ældreområdet
- ❖ De 44,8 mia. er det beløb, **kommunerne "selv" har valgt at bruge** – og som de opgiver ved regnskaber inkl. løft ældreområdet,
- ❖ Når midlerne overgår til blokken/er et bloktilskud, så er de **ikke bundet** til en bestemt indsats
- ❖ Kommunerne er godt nok bundet til at levere de ydelser, **hvis der er en lovbestemmelse**, men hvordan er frit
- ❖ **Men -ingen** puljemidler der bliver til blok **har en lovbestemmelse bag** – (Værdighedspolitik – undtagelse, men kun "en politik")
- ❖ Der er en **klar politisk forventning** fra Folketinget og regeringen til, at midler der afsættes til bestemte indsatser anvendes til dem, også når de udmøntes i blokken.
- ❖ Ældrerådene kan være med til **at holde kommunalpolitikkerne op på**, at det sker.

ER DET ALTID EN FORDEL AT "FORSØGE" AT FØLGE PULJEPENGENE?

JA, fordi..

- ❖ Det er godt at have et overblik og indsigt, - brug det til den positive dialog med kommunen
- ❖ Det er også godt at vide, hvilke midler, der kun er pulje i et år/få år
 - så der ikke er forkerte forventninger
- ❖ Det er godt at vide, at når en pulje bliver til blok, kan midlerne til området blive væsentlig flere/færre fra kommune til kommune
- ❖ Det kan være en stor gevinst for ældrerådernes dialog, at man har et realistisk grundlag af forholde sig ud fra
- ❖ Godt at kende kommunens økonomiske rammer – for at samarbejde, f presse på hvor det er reelt, og kunne prioritere sammen med kommunen.

NEJ – *Det har aldrig været hensigten med ældrerådene at bruge økonomisk indsigt som pressionsmiddel overfor kommunen.*

ER "PULJER" BEDRE END "BLOK"?

Fordele ved puljer

- ❖ Der sættes vigtige tiltag i gang, som måske ikke ellers ville være blevet det i alle 98 kommuner
- ❖ Der kan fastlægges præcise krav og rammer centralt fra/Ministeriet
- ❖ Der kan derfor bl.a. stilles krav om hvem der skal deltage (fx Ældreråd)
- ❖ Det er helt tydeligt/kendt hvor mange midler den enkelte kommune har til indsatsen/området...
- ❖ Det er let at følge midler i budget og i regnskab

Ulemper

- ❖ Midler og indsats er fastlagt, men det kan være noget andet kommunen har brug for på ældreområdet – en hindring i det kommunale selvstyre
- ❖ Der er utrolig meget administration hertil: ansøgninger, budgetter, regnskaber og opfølgingsrapporter

ER BLOK BEDRE END PULJER?

Fordele ved bloktilskud

- ❖ Der er friere rammer i kommunerne for anvendelse af midlerne – en kommune kan bedre prioritere til områder der er væsentlige for kommunens borgere.
- ❖ Der sættes ikke tiltag i gang, som måske ikke senere er fuldt ud finansierede
- ❖ Kommunen har langt færre administrative forpligtigelser

Ulemper

- ❖ Det er vanskeligt at vide hvor mange midler kommunen har til et område, - og om disse bliver anvendt hertil
- ❖ Det er ikke muligt at følge pengene

KONKLUSION - BLOK - PULJER?

Afhænger vist af øjne der ser, og af så meget andet

Men....

Hvad er vigtigt for kommunen?

Hvad er vigtigt for ældrerådet?

HVOR KOMMER MIDLERNE FRA?

❖ Finanslovsaftaler

Fx Værdighedsmilliarden
(FL16)

❖ Satspuljeaftaler

Fx Demenshandlingsplanen
2025 (Sats 16)

❖ Kommuneøkonomiaftale

Fx Løft af kommunal
rammeaftale

Målrettet kernevelfærd til
ældre (ØA 19)

EKS. PÅ INITIATIVER FRA **FINANSLOVS** MIDLER TIL KOMMUNER

- ❖ **Værdighedspolitikker og værdighedsmilliard (FL 16) 1 mia. ”årligt”**
- ❖ **Klippekort til plejehjemsbeboere (FL 17) 380 mio. kr. årligt**
- ❖ **Køkkener på plejehjem (FL 17) 425 mio. kr. i 2017**
- ❖ **Bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem (FL 18) 500 mio. kr. årligt**
- ❖ **Bedre indsats mod sygefravær (FL 18) 70 mio. kr. i 2018-2021**
- ❖ **En værdig død (FL 18) 60 mio. kr. årligt**
- ❖ **Hjælp og aflastning af pårørende (FL 18) 60 mio. kr. årligt**
- ❖ **Styrket frit valg på ældreområdet (FL18) 25 mio. kr. i 2018-2021**

EKS. PÅ INITIATIVER FRA **SATSPULJE** MIDLER TIL ÆLDREINDSATS

- ❖ National handlingsplan for demens 2025 (Sats 16) 470 mio.kr. i 2016-2019
- ❖ Faste læger på plejecentre (Sats 16) 100 mio. kr. i 2016-2019
- ❖ Livskvalitet på plejehjem (Sats 16) 20 mio. kr. i 2016-2019
- ❖ Livshistorier i demensplejen (Sats 17) 3,8 mio. kr. i 2017
- ❖ Ensomme skal have klippekort til fællesskab (Sats 18) 28,3 mio. kr. i 2018-2021
- ❖ Styrket rehabiliteringsindsats for de svageste ældre (Sats 18) 30,0 mio. kr. i 2018
- ❖ Pulje til mere hjemlighed på plejehjem (Sats 18) 19,4 mio. kr. i 2021
- ❖ Videnscenter og rejsehold for en værdig ældrepleje (sats 18) 59,7 mio. kr. i 2018 – 2021.

Hold øje med "overgange" - 2018 og frem.

FORMÅL	Beløb Årligt	Udmøntet som pulje	Udmøntet som blok	Fordelings- nøgle
Ældremilliard (FL14)	1 mia.	2014-2015	Fra 2016	Ældrenøgle/ Bloktilskudsnøgle
Klippekort til ekstra hjemmehjælp (FL15)	150 mio.	2015-2016	Fra 2017	Ældrenøgle/ Bloktilskudsnøgle
Værdighedsmilliard (FL16)	1 mia.	2016-2019	Fra 2020	Ældrenøgle/ Ældrenøgle
Klippekort til plejehjemsbeboere (FL17)	380 mio.	2017-2018	Fra 2019	Bloktilskudsnøgle/ Bloktilskudsnøgle
Bedre bemanding i ældreplejen (FL18)	500 mio.	2018-2021	Fra 2022	Ældrenøgle/ bloktilskudsnøgle
En værdig død (FL 18)	60 mio.		Fra 2018	Bloktilskudsnøgle
Hjælp til aflastning af pårørende (FL 18)	60 mio. kr.		Fra 2018	Bloktilskudsnøgle

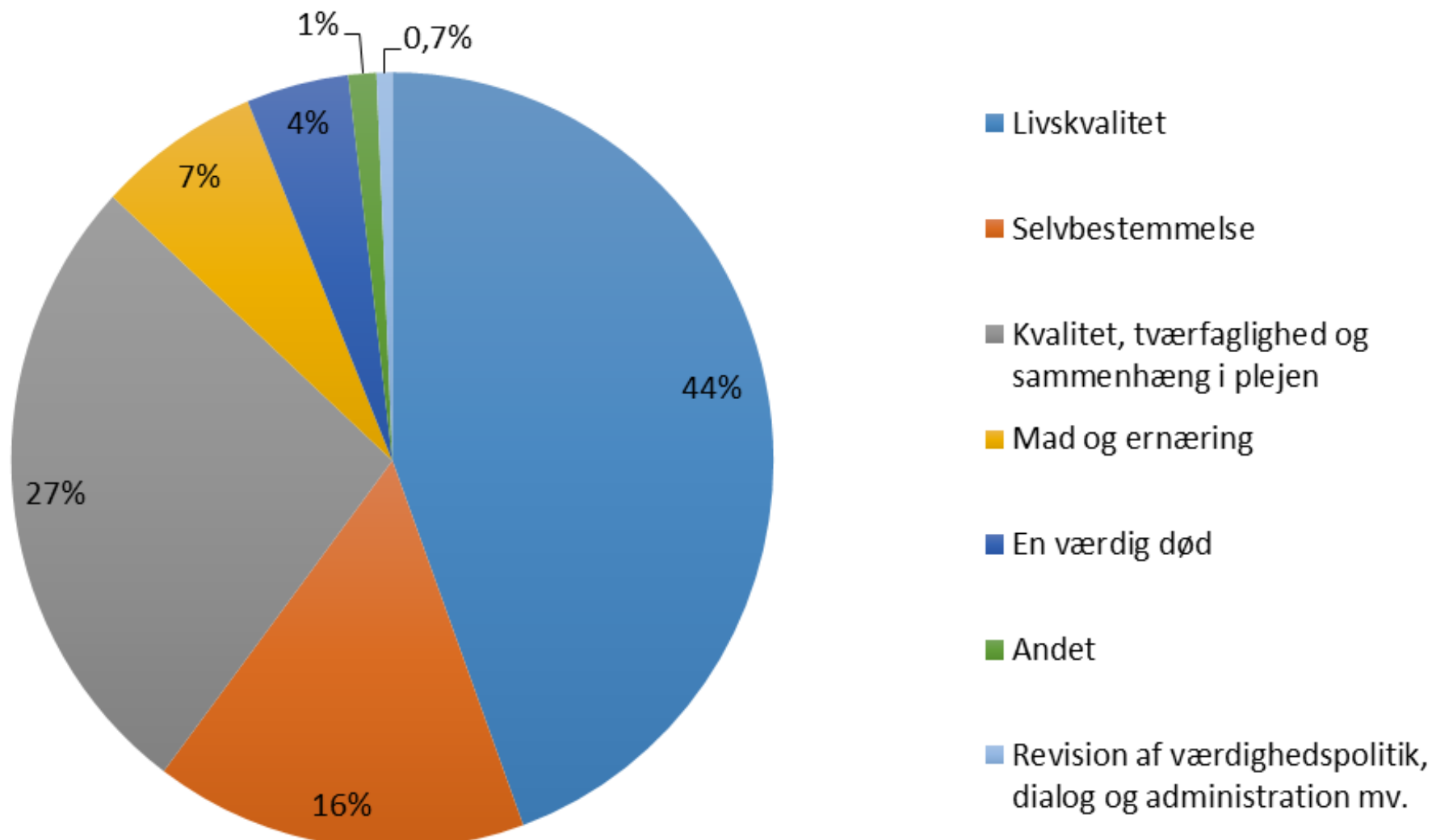
VÆRDIGHEDSMILLIARDEN – FL 2016

- ❖ 1 mia. kr. ekstra til ældreområdet til at understøtte kommunernes arbejde og implementering af **værdighedspolitikkerne**, rev. 2018
- ❖ Udmøntes som pulje i perioden 2016 – 2019
- ❖ Fordeles til kommunerne efter den demografiske ældrenøgle
- ❖ 2020 overgår midlerne til bloktilskuddet, - men bemærk lige at midlerne stadig uddeles efter ældrenøglen
- ❖ Plus 60 mio. værdig død (FL 18)
- ❖ Plus 60. mio. pårørende (FL 18)

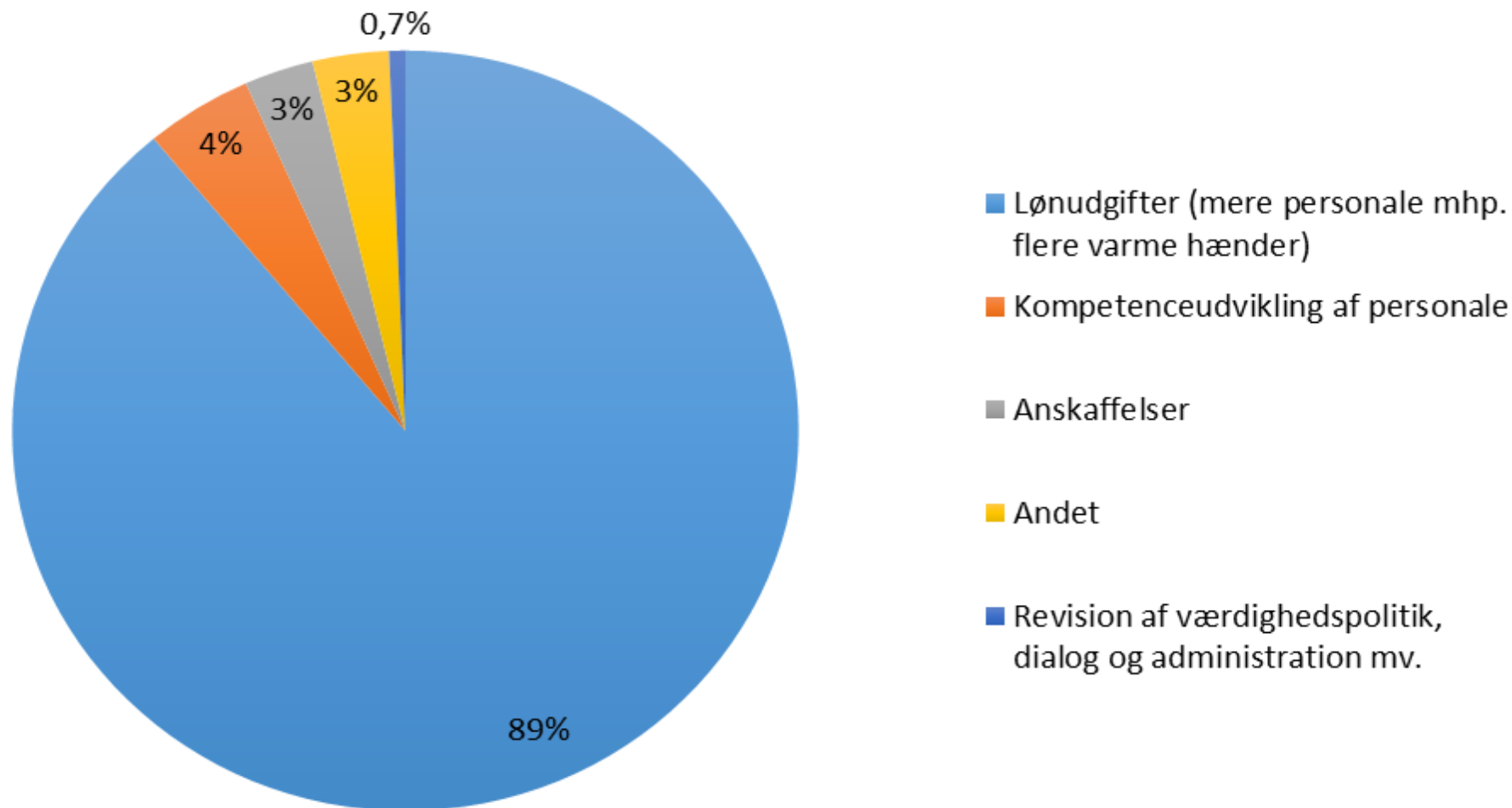
På landsplan – Din kommune?

Værdighedsmilliarden 2018 fordelt på områder (pct.)

På landsplan – Din kommune?

Værdighedsmilliarden 2018 fordelt på udgifter (pct.)

MIDLER TIL EN BEDRE BEMANDING – FL18

- ❖ **500 mio. kr. ekstra årligt til ældreområdet til bedre bemanning i hjemmeplejen, på plejehjem, plejecentre og friplejeboliger**
- ❖ **Udmøntes som pulje i perioden 2018 – 2021**
- ❖ **Fordeles til kommunerne efter den demografiske ældrengøgle**
- ❖ **2022 overgår midlerne til bloktilskuddet, med bloknøgle**
- ❖ **Kommunerne skal redegøre for midlernes anvendelse over for SUM**

Link til fordeling: <https://www.sum.dk/Aktuelt/Nyheder/Aeldre/2018/februar/~~/media/Filer%20-%20dokumenter/Bemandingsmidler-kommune-fordeling-2018/NOTAT%20Oversigt%20fordeling%20af%20midler%20til%20bedre%20bemanding%20i%20hjemmeplejen%20og%20p%3%A5%20plejehjem%20plejecentre%20og%20fripeljeboliger.pdf>

DEMENSHANDLINGSPLAN – AFTALE DECEMBER 2016

I årene 2016 – 2019 er der afsat 470 mio. kr. til 23 konkrete initiativer

- ❖ Fx til praksisnært kompetenceløft 139 mio. kr.
- ❖ Lokale eller landsdækkende aktiviteter til udvikling af demensvenligt samfund 24 mio. kr.
- ❖ Rådgivnings- og aktivitetscentre 35,5 mio. kr.
- ❖ Flere tilbud om fysisk aktivitet 30 mio. kr.
- ❖ Dag- og aflastningstilbud 38 mio. kr.
- ❖ Flere demensegnede plejeboliger 28,5 mio. kr.

Efter 2019...??

FINANSLOVSLAG 2019?

Regeringen vil afsætte 200 millioner kroner over 4 år til rekruttering til ældreplejen; 50 mil. Årligt!

FINANSLOVSLAG 2019?

Regeringen vil afsætte 100 millioner kroner om året i fire år til at bekæmpe ensomhed hos ældre

HVORDAN GØR I BEDST JERES INDFLYDELSE GÆLDENDE I FORHOLD TIL FINANSLOVSBEVILLINGER

